

Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza'da yaşanan sorunlar

A. Kadir KÜÇÜK
Güvence Hesabı Müdürü

B ilindiği gibi, 25.02.2004 tarihli ve 25384 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 22.01.2004 tarihli ve 2004/6789 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla, 4925 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yolcu taşımacılığı yapan taşımacılar için, yurtiçi ve uluslararası yolcu taşımalarında görevlendirecekleri sürücüler ile bunların yardımcıları ve taşıyacakları yolcular için Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası (Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası) yaptırılması zorunlu hale getirilmiştir.

Genelgede, 01.07.2010 tarihinden itibaren il sınırları içerisinde yapılan yolcu taşımacılığı ile yüz kilometreye kadar olan şehirlerarası yapılan taşımalar için, taşımacıların Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası yaptırma zorunluluğu bulunmadığı açık olarak ifade edildiği halde; bazı mahkemeler il içerisinde yapılan yolculuklarda kazanın genelge tarihinden sonra meydana gelmesine rağmen Güvence Hesabı'nı sorumlu tutmaya, tazminat ödenmesi yönünde kararlar vermeye devam etmektedir.

25 Mart 2004 tarihinde yürürlüğe giren Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası Genel Şartları'nda sigortanın kapsamı; yurtiçi ve uluslararası yolcu taşımacılığı kapsamında seyahat eden yolcuları, sürücülerini ve yardımcıları, taşımacılık hizmetinin başlangıcından bitimine kadar geçen seyahat süresi içinde, duraklamalar da dahil olmak üzere, maruz kalacakları her türlü kazalardan dolayı meydana gelebilecek bedeni zararlar olarak açıklanmış ve poliçede kayıtlı taşımacının 10.07.2003 tarih ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'na istinaden verilen taşımacı yetki belgesine sahip olması; yolcu taşımacılığının zorunlu haller hariç, bu kanun hükümleri çerçevesinde yapılması ve taşımanın yapıldığı aracın poliçede kayıtlı olması şartıyla zararların teminat kapsamında karşılanacağı belirtilmiştir.

SİGORTA ETTİRENE RÜCU HAKKI

Sigorta şirketleri, Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası yaptıracak taşımacılar için, taşımacının yetki belgesi haiz olup olmadığının ve sigorta yapılacak aracın yetki belgesinde kayıtlı olup olmadığının araştırmasını yapmak zorundadır. Aksi halde, bu araştırmalar yapılmadan sigorta poliçesinin düzenlenmesi halinde, poliçeyi düzenleyen sigorta şirketi, aracın uğrayacağı kazadan dolayı meydana gelen zararlar üçüncü şahıslara karşı sorumlu olacaktır. Ancak sigorta şirketi yaptığı ödemeleri için genel şartların A.7. (c) maddesi gereği yetki belgesi bulunmayan sigorta ettirene (taşımacıya) rücu etme hakkına sahiptir.

Genelgeden anlaşılacağı üzere köyden köye, beldeden beldeye kadar çok kısa mesafeli taşımalarda dahi Zorunlu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası ile Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası yaptırılması zorunluluğu getirilmiştir.

Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası, Bakanlar Kurulu kararında açıklandığı üzere 4925 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yolcu taşımacılığı yapan taşımacılar için zorunlu tutulmuştur. 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 17'nci maddesinde yolcu taşımacılığının kapsamı, şehirlerarası ve uluslararası yolcu taşımacılığı olarak belirlenmiş ve taşımacıların, duraklamalar dahil olmak üzere yolcunun kalkış noktasından, varış noktasına kadar geçecek süre içinde meydana gelecek bir kaza nedeniyle yolcunun ölümü, yaralanması ya da eşyasının zarara uğramasından dolayı sorumlu olacağı açıklanmıştır. Aynı kanunun 18'inci maddesiyle de, taşımacının 17'nci maddede düzenlenen sorumluluklarını karşılamak üzere, Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası düzenlenmesini zorunlu kılınmıştır.

MEVCUT DÜZENLEME

Mevcut düzenlemelerine göre, Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası'nın kapsamı, Zorunlu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası'na paralel olarak şehirlerarası ve uluslararası yapılacak yolcu taşımaları olmaktadır. Uygulama mevzuatla bu şekilde belirlenmiş olmasına rağmen, Ulaştırma Bakanlığı Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü, 100 km'ye kadar

olan şehirlerarası ve il içi yolcu taşımaları kapsamında önce 11.01.2008 tarihli (2008/KUGM-10/YOLCU) genelgeyi yayımlamış ve daha sonra bu genelgeye ek olarak 18.07.2008 tarihinde (2008/KUGM-22/GENEL) no'lu genelgesiyle, ilgili gerçek kişilerin mümkün olduğu kadar kolay intibaklarını sağlamak, bu kapsamda faaliyette bulunacak olanların yetki belgelerini almalarına yeni bir fırsat ve imkan tanımak üzere 31.12.2010 tarihine kadar olmak üzere, yapılacak denetimlerde; ilk genelge kapsamında, merkezi adresi köy veya beldede olmak kaydıyla, köyden/beldeden köye/beldeye veya köyden/beldeden ilçe/il merkezine veya bunların aksi istikamette yapılacak yolcu taşımalarında;

Merkezi adresi köy veya belde olan gerçek kişilerin;

- 1- İlgili il ve ilçe trafik komisyonlarından "güzergâh izin" belgesi almaları,
- 2- "Zorunlu Karayolu Mali Sorumluluk Sigortası" ve "Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası" yaptırılmaları, hususunda zorunluluk getirmiştir.

KISA MESAFELİ TAŞIMALAR

Tabii ki, bizi ilgilendiren bu genelgenin ikinci maddesidir. Genelgeden anlaşılacağı üzere köyden köye, beldeden beldeye kadar çok kısa mesafeli taşımalarda dahi Zorunlu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası ile Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası yaptırılması zorunluluğu getirilmiştir. Bu genelgenin amacı ve maksadı anlaşılammıştır. Zira bu zorunluluğunun ruhsat verme amacıyla mı yoksa devamlılık arz eden bir uygulama mı olduğu tartışmalıdır. Bu genel-

ge, gerek uygulamayı yapacak olan idari birimler ve gerekse taşımacılar tarafından dahi tam olarak anlaşılammıştır. Zira ruhsat verme aşamasında, idari birimlerce bu sigortalar talep edilmiş ancak birçok taşımacı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası yerine, çok düşük teminatlı İhtiyari Ferdi Kaza Sigortası poliçesi tanzim ettirmek suretiyle bu poliçeleri ibraz etmişlerdir. İdare birimler bu çok düşük teminatlı İhtiyari Ferdi Kaza Sigortası poliçesini kabul etmek suretiyle ruhsat vermişlerdir. Yapılan bu uygulama, gerek idari birimlerin ve gerekse taşımacıların uygulamanın ne şekilde olacağı hususunda tam bir bilgiye sahip olmadıklarını göstermektedir.

SİGORTA YAPTIRMA ZORUNLULUĞU

Zorunlu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası ve Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası Güvence Hesabı kapsamında bulunduğundan, kaza anında bu sigortaların bulunmaması halinde doğacak bedeni zararlardan Güvence Hesabı sorumlu olmaktadır. Ulaştırma Bakanlığı'nın çıkarmış olduğu 2008 /KUGM-22/GENEL no'lu genelgeyi ve duyuruları dikkate alan mahkemeler; köyden köye, beldeden beldeye yapılan taşımacılıkla ilgili olarak meydana gelen kazalardan dolayı açılan davalarda Güvence Hesabı'nı sorumlu tutmuşlardır.

Bu belirsizliğin giderilmesi amacıyla, Hazine Müsteşarlığı'nca istihsal edilen 28.06.2010 tarihli ve 2010/8 sayılı "Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası Yaptırma Mecburiyeti İle İlgili Muafiyet ve İstisnalara İlişkin Genelgesi"yle söz konusu muafiyetler ve istisnalar yeniden belirlenmiş ve genelge 01.07.2010 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Genelgede, Karayolları Taşıma Yönetmeliği'nde yolcu taşımaya yönelik olarak tanımlanan ve şehirlerarası veya uluslararası ticari olarak yapılan yolcu taşımacılığı için verilen A1, A2, B1, B2, D1 ve D2 yetki belgeleri kapsamında yapılan yolcu taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası kapsamına dahil edilmiştir. Bu yetki belgeleri kapsamında yapılan yolcu taşı-

malarında Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası yaptırılması zorunlu hale getirilmiştir.

HATALI KARARLARIN DÜZELTİLMESİ

Aynı genelge ile ticari amaçla yapılmayan taşımacılar, 4925 sayılı Kanun'un 2'nci fıkrası ile kanun kapsamı dışında bırakılan taşımacılar ile yine aynı kanunun 2'nci maddesinin 3'üncü fıkrasıyla düzenlemesi ilgili mahalli idarelere bırakılan sınırları içerisinde yapılan yolcu taşımacılığı ile yüz kilometreye kadar olan şehirlerarası taşımacılığın karayolu yolcu taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası kapsamı dışında bırakılmıştır.

Genelgede, 01.07.2010 tarihinden itibaren il sınırları içerisinde yapılan yolcu taşımacılığı ile yüz kilometreye kadar olan şehirlerarası yapılan taşımacılar için, taşımacıların Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası yaptırma zorunluluğu bulunmadığı açık olarak ifade edildiği halde, bazı mahkemeler il içerisinde yapılan yolculuklarda kazanın genelge tarihinden sonra meydana gelmesine rağmen Güvence Hesabı'nı sorumlu tutmaya ve tazminat ödenmesi yönünde kararlar vermeye devam etmektedir. Bu hatalı kararların düzeltilmesi yönünde yapılan girişimlerin sonuç vermesi beklenmektedir.

Çıkarılan 201/8 no'lu genelgeye rağmen Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası ile ilgili sorunlar hala sona ermemiştir. Temennimiz, Ulaştırma Bakanlığı'nın da bu konuda gerekli hassasiyeti göstererek çözüme katkı sağlamasıdır. Bu sorunun çözümlenmesi, taşımacılık sektörüne ve sigorta sektörüne ve dolayısıyla yolculara ve taşımacılara ciddi faydalar sağlayacaktır. ■